

HISTORISK TIDSKRIFT
(Sweden)

132:4 • 2012

Redaktören har ordet

Bibliometriska metoder att utvärdera forskningens kvalitet har under senare år varit mycket i ropet, både i Sverige och i andra länder, trots metodernas uppenbara brister. Kritiken har bitvis varit hård från humanistiskt och samhällsvetenskapligt håll, och inte minst min företrädare som redaktör för *Historisk tidskrift*, Jonas Nordin, har i flera sammanhang synliggjort de många svagheter i de bibliometriska utvärderingsystemen och mycket övertygande visat varför de är både otillräckliga och missvisande för att bedöma forskningens kvalitet.

Det är därför glädjande att bibliometrin som mått att mäta vetenskaplig kvalitet nu, efter flera år av fruktlösa experiment, ser ut att vara på väg ut. I en debattartikel i *Dagens Nyheter* den 11 oktober pekar utbildningsminister Jan Björklund på flera nackdelar med bibliometri som verktyg att utvärdera forskningen, bland dem det välkända förhållandet att humaniora och samhällsvetenskap tenderar att missgynnas i jämförelse med andra vetenskapsområden. Även internationellt tycks bibliometrin vara på reträtt. Det var åtminstone det intryck jag fick från diskussionerna på European Social Science History Conference i Glasgow tidigare i år.

Det är givetvis mycket glädjande att bibliometrin nu avskaffas som metod att mäta forskningens kvalitet. För en vetenskaplig publikation som *Historisk tidskrift* är kvalitetssäkringen av innehållet mycket viktig, men syftet är inte att den skall ligga till grund för utvärdering av enskilda forskares skicklighet eller beslut om fördelning av forskningsanslag mellan olika lärosäten. Syftet är i stället att *Historisk tidskrift* skall fungera som en plattform för att publicera och sprida nya vetenskapliga resultat av hög kvalitet inom de historiska vetenskapsområdena. I det sammanhanget använder sig *Historisk tidskrift* också sedan många år tillbaka av sådana metoder som Björklund tänker sig skall bli centrala i

framtidens modell för kvalitetssäkring av svensk forskning: granskning, utvärdering och bedömning av forskningen i ett bredare perspektiv av utländska kollegor. Som bekant är ju minst en av de normalt två utomstående lektörer som granskar inkomna manus till *Historisk tidskrift* verksam i ett annat land än Sverige, och det internationella redaktionsrådet – bestående av 14 forskare i åtta olika länder, från Japan i öst till USA i väst – arbetar just med att stärka tidskriftens kvalitet i ett bredare, internationellt perspektiv.

Att de bibliometriska utvärderingsmetoderna nu överges betyder också att de missvisande rankningarna av vetenskapliga tidskrifter i form av exempelvis citeringar, indexeringar i olika kommersiella databaser eller så kallad *impact factor* kan skrotas. De vetenskapliga tidskrifterna kan därmed helt och fullt fokusera på sin kärnuppgift – att utgöra fora för vetenskaplig publicering och diskussion inom sina respektive discipliner eller områden – utan att i sina redaktionella överväganden behöva ta hänsyn till tidskriftens placering i olika nattståndna rankningar och kategoriseringar. Bibliometrins död kommer därmed i sig att innebära en höjning av vetenskapens kvalitet, inte minst som forskarna i framtiden inte behöver låta sig styras av sådana överväganden när de beslutar sig för var de vill publicera sina resultat. Vägledande kommer i stället vara hur forskningsresultaten på bästa sätt kan publiceras och göras tillgängliga för den intresserade inom- och utomvetenskapliga publiken.

I detta häfte av *Historisk tidskrift* återfinns två uppsatser som presenterar ny svensk historisk forskning. Den första är skriven av Johan Runer och diskuterar det relativt okända huvudtiondet, som tillämpades i stora delar av Norden under tidig medeltid. Den andra uppsatsen, författad av Jakob Evertsson, handlar om kvalitetsgranskningen av den svenska folkskolan fram till för ett drygt sekel sedan. Dessutom diskuterar Åke Erlandsson i en essä Svenska Akademiens historia i relation till sin franska förebild, och det nya standardverket *Sveriges historia* diskuteras i två bidrag, ett debattinlägg och en litteraturöversikt. Häftet innehåller vidare en anmälan av böcker utgivna 2009 och 2010, avsedd att samla upp de böcker från tidigare år som har bedömts vara av bredare historievetenskapligt intresse men som av en eller annan anledning inte har kunnat recenserats i tidskriften.